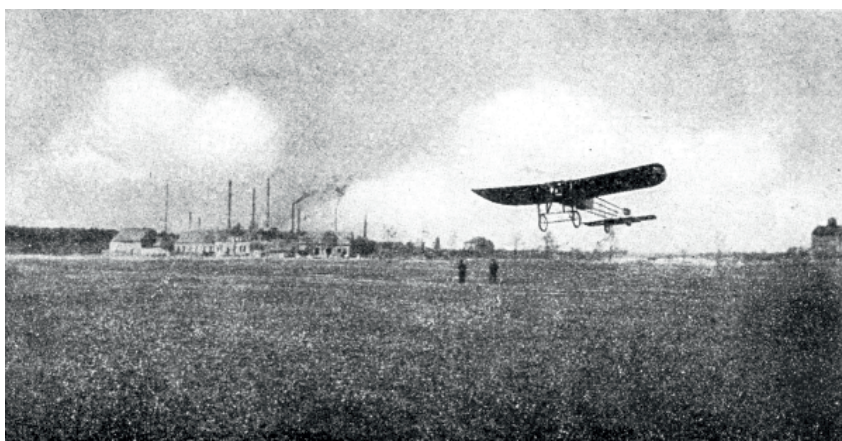

V každém kraji je co objevovat, ať už na cestách prostorem, či časem. My si při mapovém putování Pardubickým krajem připomeneme dva slavné Jany, kteří se stali průkopníky ve dvou typech dopravy – letecké a železniční. A oba své životy s regionem pevně spojili.

Zde je první příběh:

V červnu roku 1910 se v Pardubicích objevily plakáty. Byl na nich obrázek aeroplánu a nápis: „Veřejný vzlet aeroplánu v Pardubicích uspořádá český aviatik inž. Jan _____ z Pardubic. Začátek a ukončení vzletu při dobrém počasí bude oznámen ranou z hmoždíře“. Jan po studiích strojního inženýrství nastoupil jako inženýr do továrny na motory v Německu. Velkou motivací pro něj bylo letecké překonání Lamanšského průlivu Francouzem Louisem Blériotem v roce 1909. To už doma ve své dílně stavěl vlastní letadlo. První pokusy se vznést prý prováděl na vojenském cvičišti za jasných nocí – aby se vyhnul ranní pastvě krav, vojenským cvičením a čumilům. Dodnes se neví, na jak dlouho se odlepil od země ve svém stroji, ale první veřejný let provedl v zakoupeném Blériotu před dvaceti tisíci diváky.

Vzlet letadla v Pardubicích v roce 1910. Zdroj: <https://cs.wikipedia.org/>

Váš úkol je zřejmý. Hledejte jména míst, následně potřebná písmena, a nakonec příjmení obou českých Honzů. Využijte např. Školní atlas dnešního Česka (str. 57), pro upřesnění mohou posloužit internetové mapové servery.

A nyní příběh druhý:

Přikvapil skutečně první parní vůz, nazvaný „Čechy“, k naší posvátné, staroslavné Praze, na první to zkoušku poslední části železné dráhy moravsko-české, jmenovitě z Pardubic až sem do Prahy. Vyjelt' outlou ručkou spanilé vlastenky vkusně ověněný a barvami národními ozdobený v 9 hodin ráno z Pardubic, pod osobní správou našeho váženého krajana, vrchního inženýra p. Jana _____. Byl to pohled velkolepý a my ostatní svědkové plesali jsme s nimi, jako bychme viděli Moravu a Slovensko blíže.

Takto referuje časopis Květy o slavných událostech 20. srpna 1845. Jméno vrchního inženýra je skryto ve druhé části mapového putování.

Začneme naše putování v krajském městě Pardubicích. Na jeho jihozápadním okraji se rozkládá proslulé závodíště, které již přes 130 let hostí vždy v říjnu jeden z nejtěžších a nejstarších dostihů v Evropě. Doplňte jeho jméno.

____ _

Výrazný vrch, dominanta Polabí. Podobně jako Říp nebo Bezděz je pozůstatkem sopečné činnosti před přibližně 30 miliony lety. Na vrcholu stojí pozdně středověký hrad.

____ _

Jen kousek od tohoto místa se do Labe vlévá levostranný přítok Loučná. Putujme přibližně 60 kilometrů proti proudu, ocitneme se v malém městě. Přestože je mnozí považují za „hlavní město moderní architektury“, jeho nejznámější stavbou zůstává renesanční zámek zapsaný na seznam UNESCO.

____ _

Odtud pokračujeme asi 15 kilometrů západním směrem. Přes pískovcové skalní město Touloucovy Maštale přijdeme do městečka, které ve 30. letech 20. století udělilo na doporučení prezidenta T. G. Masaryka domovské právo německým spisovatelům Heinrichu a Thomasi Mannovým a jejich rodině. Tím získali československé státní občanství a cestovní pas, což jim umožnilo emigrovat z fašistického Německa do Spojených států a zachránit si tak život.

Nyní nás čeká dlouhá cesta až na jižní okraj Orlických hor. Nedaleko polské hranice se nachází nevýrazný vrch o výšce 765 m n. m., který je doslova provrtaný podzemními chodbami. Roku 1938 na něm totiž byla dokončena stavba dělostřelecké tvrze jako součást tehdy budovaného československého opevnění. Jmenuje se stejně jako kopec a také jako první muž. Jak víme, v boji nikdy nebyla použita, protože přišla Mnichovská dohoda.

Pokračujeme podél hranice východním směrem. Nejvyšší vrchol Pardubického kraje v jeho severovýchodním výběžku svým vrcholem zasahuje do Polska. Nedávno se stal symbolem neúcty člověka k přírodnímu dědictví. Do prostředí vzácného čtvrtohorního povrchu nedávno vjely z polské strany bagry a další těžká technika. Výsledkem je nová rozhledna, která je postavena i přesto, že je z vrcholu kruhový rozhled i z pouhé země.

Druhou část výpravy Pardubickým krajem začneme v Železných horách, konkrétně v malé vesničce, kam se návštěvníci nejčastěji sjíždí za lidovými tradicemi včetně masopustu, dožínek, jarmarku nebo vánočních obyčejů. Kolem zdejších stavení a chalup, které dohromady tvoří muzeum v přírodě, či skanzen, se natáčela nejedna pohádka, třeba Lotrando a Zubejda. A pokud tam nedojdete, dobrou náladu vám přivodí i samotný název osady.

Přecházíme na severní okraj Železných hor, kde se rozprostírá kraj známý těžbou žuly. Místní kameníci vyrobili dlažební kostky, které zdobí nejedno české náměstí, ale chodí se po nich i v Praze, Bělehradě, Hamburku, Krakově nebo Vídni. Hledáme jméno města, u něž se dodnes žula těží a z opuštěných lomů se stala dech beroucí koupaliště.

Pokračujeme směr západ. Tam nad řekou Chrudimkou připomínají oppidum keltského kmene Bójů dobře patrné linie opevnění. Hradiště bylo obýváno zhruba kolem roku 100 před Kristem. Doplňte jméno nedalekého nevelkého města, kde se nachází skanzen Země Keltů.

33 kilometrů severozápadně od předešlého zastavení se nachází areál Hřebčína, který je s okolní polabskou krajinou od roku 2019 zařazen na Seznam světového dědictví UNESCO. Proslul především chovem běloušů využívaných především pro záprah do kočáru a k ceremoniální a reprezentativní službě. Název chovaného plemene prozrazuje i jméno hledané obce.

Pokud nastoupíme v nejbližší vlakové stanici na hlavní trati a pojedeme východním směrem, zanedlouho se přes krajské město dostaneme do dalšího železničního uzlu – města, kde se k hlavnímu železničnímu koridoru připojují další dvě tratě – od Hradce Králové a od Litomyšle. Je s ním spjata právě i hledané jméno projektanta a stavitele. Pouhé dva týdny po slavném přijetí do Prahy se vracel z cesty na Moravu. Po projetí místním tunelem se vyklonil z vagonu a narazil o návěstní sloupek. Druhý den zranění hlavy ve svých 30 letech podlehl. Jak se město jmenuje?

Na závěr sportovní zastavení. Ve městě, které hledáte, sídlí biatlonový klub, mezi jehož odchovance patří mistři světa a medailisté z olympijských her – Roman Dostál, Michal Šlesinger, Ondřej Moravec nebo Michal Krčmář. Pokud váháte, město leží v údolí Tiché Orlice, proti proudu od Ústí nad Orlicí.

